

Ruimte en Milieu
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

> Retouradres Postbus 30945 2500 GX Den Haag

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Portefeuille Milieu
Internationale Zaken
Rijnstraat 8
Postbus 30945
2500 GX Den Haag
www.vrom.nl

Kenmerk
IZ/2009056984

Datum 4 november 2009
Betreft Beantwoording schriftelijke vragen van het Lid Thieme (PvdD) inzake
INDOEX, nr 2009Z14931

Geachte Voorzitter,

In reactie op de schriftelijke vragen van het lid Thieme (PvdD) over het INDOEX-project (nr. 2009Z14931, ingezonden op 20 augustus 2009) geef ik, mede namens mijn ambtgenoot voor Ontwikkelingssamenwerking, de volgende antwoorden.

1

Kent u de uitzending "Sumatra, geteisterd door bosbranden" uit de serie Bedreigde Paradijzen 1) en het artikel "Ontdekking bruine wolk boven Azië"? 2)

Helaas is deze aflevering na uitzending niet terug te zien op internet. Het artikel en de problematiek zijn ons bekend.

2

Kunt u aangeven wat de stand van zaken is met betrekking tot het gevolg geven aan de in het INDOEX project vastgestelde luchtvervuiling met roet- en sulfaatdeeltjes en koolmonoxide en de nadelige effecten daarvan op de gezondheid van mensen, dieren en planten en op klimaatontwikkelingen, de zuurgraad van de regen en rijstproductie? Zo nee, waarom niet, gelet op de Nederlandse betrokkenheid bij het project?

De Nederlandse betrokkenheid bij het INDOEX project betreft de deelname van vijf experts van het KNMI aan het INDOEX meetcampagne naar luchtverontreiniging boven de Indische Oceaan in 1999. De initiatiefnemer UNEP heeft het INDOEX-project in 2002 verbreed in het zogenoemde Project Atmospheric Brown Cloud. Onderdeel hiervan was dat UNEP samen met partners meer onderzoek heeft gedaan en eind 2008 is een uitgebreide assessment van dit fenomeen gepresenteerd (zie <http://www.unep.org/pdf/ABCSummaryFinal.pdf>). De landen in de regio, ondersteund door UNEP, ondernemen een veelheid aan projecten gericht op het beperken van de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen, o.a. via invoering van schonere brandstoffen. Nederland financiert zowel direct via het Partnership for Clean Fuels and Vehicles (PCFV) als via de algemene

bijdrage aan UNEP (Nederland is thans de grootste donor) mee aan deze initiatieven.

Portefeuille Milieu
Internationale Zaken

3

Kunt u aangeven of Nederland nog steeds betrokken is bij onderzoek naar de milieueffecten van smog op het zuidelijk halfrond? Zo nee, waarom is Nederland niet langer betrokken? Bent u bereid een vervolg te geven aan de eerdere betrokkenheid?

Datum
4 november 2009

Kenmerk
IZ/2009056984

Nederland loopt voorop op het gebied van satellietmetingen van de samenstelling van de atmosfeer. Zo heeft Nederland de meetinstrumenten Ozon Meet Instrument (OMI) en Sciamachy ontwikkeld, instrumenten die vanuit de ruimte nog steeds een schat aan gegevens over de luchtkwaliteit in de gehele wereld leveren. Het kabinet heeft vorig jaar nog besloten het grootste deel van de ontwikkeling van het nieuwe Troposferisch Ozon Meet Instrument (TropOMI) te bekostigen, zodat de metingen vanaf 2014 voortgezet kunnen worden, zoals uiteengezet in de ruimtevaartbrieven van 2008 (Kamerstukken 24 446 Nr.37 en en Nr.43).

4

Deelt u de mening dat preventie op het gebied van milieuverontreiniging een belangrijk onderdeel behoort te vormen van het ontwikkelingssamenwerkingsprogramma? Zo nee, waarom niet?

Ik deel uw mening dat preventie op het gebied van milieuverontreiniging een belangrijk onderdeel behoort te vormen van ontwikkelingssamenwerking. Duurzaamheid, klimaat en energie is een van de vier prioritaire thema's van de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking. In de regio zuid en zuid-oost Azië werkt Nederland bilateraal samen op het gebied van milieu met Indonesië, Pakistan en Vietnam. In Indonesië ondersteunen wij de regering bij het treffen van maatregelen om de bos- en veenbranden tegen te gaan. In Pakistan werken wij samen bij het terugdringen van de vervuiling in de industrie. In Vietnam geven wij steun aan het ontwikkelen van biogas. Ook via andere kanalen, zoals de VN, de internationale financiële instellingen en NGO's geven wij steun aan milieuactiviteiten in de regio.

1) Bedreigde paradijzen, 15 augustus 2009

http://www.teleac.nl/?nr=2186742&site=site_teleac&project=2186722

2) KNMI, 30 augustus 2002: "Ontdekking bruine wolk boven Azië"

http://www.knmi.nl/cms/content/4885/ontdekking_bruine_wolk_boven_azië

Hoogachtend,
de minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

dr. Jacqueline Cramer